

PAYAP UNIVERSITY

ภาคผนวก

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติใกล้เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการใกล้เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน

เหตุผล

โดยที่สมควรให้มีการใกล้เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวนที่เกี่ยวกับความผิดอัน ย่อมความได้ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ และความผิดที่มีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงไม่เกินห้าปี ด้วยการกำหนดแนวทางการสมานฉันท์เพื่อการใกล้เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญามาใช้ จะทำให้ผู้เสียหาย และผู้ต้องหาได้มีโอกาสประนีประนอมยอมความกัน เมื่อผู้ต้องหาสำนึกผิดและ ยินยอมปรับพฤติกรรม ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาและได้รับการชดใช้ค่าเสียหายโดยรวดเร็วทันที ซึ่งจะเป็นผลดีต่อคู่กรณีและเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าเพราะสามารถลดระยะเวลาความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมของคู่กรณี ลดปริมาณคดีชั้นศาล ลดปัญหาการขัดแย้งในชุมชน ลดการทุจริตของเจ้าพนักงาน และลดงบประมาณของรัฐ รวมทั้งส่งผลให้ประชาชนทุกระดับเข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก ธรรมและป้องกันอาชญากรรมเพื่อเสริมสร้างให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้ ความผิดที่จะให้มีการใกล้เกลี่ยตลอดจนแนวทางที่จะใช้ในการใกล้เกลี่ยได้กำหนดไว้ โดยให้คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ความรุนแรงของพฤติการณ์ที่ได้กระทำ ระดับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน สภาพร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี และประโยชน์สาธารณะ ความสำนึกผิดและการชดใช้เยียวยาความเสียหาย ความรับผิดชอบต่อครอบครัว การยอมรับของชุมชน ความยินยอมของผู้เสียหาย ความจำเป็นตามหลักอาชญาวิทยาและพันธุวิทยา ตลอดจนเหตุผลอื่นประกอบ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน
พ.ศ.

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้น
สอบสวน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๒ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
คดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
"ก.ต.ช." หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติตามกฎหมายว่า
ด้วยตำรวจแห่งชาติ

"คู่กรณี" หมายความว่า ผู้เสียหาย และผู้ต้องหาคดีอาญาที่มีผู้เสียหาย แต่ไม่รวม
คดีที่รัฐเท่านั้นเป็นผู้เสียหาย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการไกล่เกลี่ยในระดับสถานีตำรวจ
มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออก
กฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวดที่ ๑
ความผิดที่ทำให้มีการใกล้เคียง

มาตรา ๕ คดีอาญาดังต่อไปนี้ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้มีการใกล้เคียงได้

- (๑) คดีความผิดอันยอมความได้
- (๒) คดีความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ
- (๓) คดีความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ยกเว้นคดีความผิดตามที่กำหนดใน

กฎกระทรวง

- (๔) คดีความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินห้าปี ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- กฎกระทรวงตาม (๓) และ (๔) ให้คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี

ความรุนแรงของพฤติการณ์ที่ได้กระทำ ระดับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน สภาพร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี ประโยชน์สาธารณะ และได้รับอนุมัติจาก ก.ต.ช. แล้ว

มาตรา ๖ พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่ผู้ต้องหาเป็นผู้ร้องขอ และผู้ต้องหานั้นได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก และได้กระทำผิดใดๆ อีกในระหว่างที่ยังรับโทษอยู่ หรือภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษ เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๒) คดีที่ผู้ต้องหาที่ร้องขออยู่ระหว่างรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษ เว้นแต่ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๓) คดีที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้น และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังพนักงานอัยการแล้ว

- (๔) คดีที่ ก.ต.ช. ประกาศกำหนดห้ามมิให้มีการใกล้เคียง

หมวด ๒
คณะกรรมการไกล่เกลี่ย

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการไกล่เกลี่ย ประกอบด้วย หัวหน้าสถานีตำรวจเป็นประธานกรรมการ หัวหน้างานป้องกันและปราบปราม ผู้แทนประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบ และติดตามการบริหารงานตำรวจเป็นกรรมการ หัวหน้างานสอบสวนเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) พิจารณาคำร้องขอให้มีการไกล่เกลี่ย
 - (๒) ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และกำหนดข้อตกลงและเงื่อนไขการไกล่เกลี่ย ไม่ว่าข้อพิพาทนั้นจะได้มีการกระทำความผิดแล้วหรือไม่
 - (๓) ติดตามผลการไกล่เกลี่ย
 - (๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ดำเนินการแทน
 - (๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่พระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่น หรือ ก.ต.ช. กำหนด
- การแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ อย่างน้อยต้องมีบุคคลซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในการ ไกล่เกลี่ยร่วมเป็นอนุกรรมการด้วย สำหรับวิธีการสรรหาและคุณสมบัติของบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในการไกล่เกลี่ยให้เป็นไปตามระเบียบ ก.ต.ช.

มาตรา ๙ ให้ ก.ต.ช. มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (๑) ออกระเบียบ ประกาศ หรือมีมติเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน และแนวทาง ปฏิบัติในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) ออกระเบียบว่าด้วยการประชุมและการดำเนินการของคณะกรรมการ และ คณะ อนุกรรมการ

หมวด ๓
กระบวนการและขั้นตอนในการไกล่เกลี่ย

มาตรา ๑๐ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิให้คู่กรณีทราบในโอกาสแรกว่า คู่กรณีมีสิทธิได้รับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาชั้นสอบสวนจากคณะกรรมการ

หากการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คดีอาญาตามมาตรา ๕ และอีกฝ่ายหนึ่งยินยอม ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำร้องและคำยินยอม ของคู่กรณีทุกฝ่ายเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๑ การดำเนินการตามกระบวนการไกล่เกลี่ย ไม่ตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนที่จะทำการสอบสวนต่อไปจนกว่าได้รับแจ้งว่าการไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ และคู่กรณีได้ปฏิบัติ ตามข้อตกลงสมบูรณ์แล้ว

มาตรา ๑๒ ให้พนักงานสอบสวนพิจารณารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิตนิสัย อาชีพ ฐานะ สิ่งแวดล้อมของผู้ต้องหา พฤติการณ์แห่งคดี การบรรเทาผลร้ายแห่งคดี ความยินยอมของผู้เสียหาย การอยู่ระหว่างต้องหาคดีอาญาหรือถูกดำเนินคดีอาญาในความผิดอื่น ความจำเป็นตามหลักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ตลอดจนเหตุผลอื่นๆ อันสมควร แล้วเสนอต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คู่กรณีร้องขอ หากคณะกรรมการเห็นว่าสามารถไกล่เกลี่ยได้ให้ดำเนินการไกล่เกลี่ย

ในกรณีที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ให้คณะกรรมการแจ้งพนักงานสอบสวนทราบ

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นควรให้มีการไกล่เกลี่ยหากผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ ให้จัดการปล่อยตัวไปโดยให้ผู้ต้องหาสาบานหรือปฏิญาณตนว่าจะมาตามนัด โดยไม่ต้องดำเนินการฟ้อง ผัดฟ้องหรือฝากขังตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ถ้าผู้ต้องหาอยู่ระหว่าง ผัดฟ้อง หรือฝากขังให้พนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้ปล่อยตัวและมีให้นับระยะเวลาไกล่เกลี่ยเข้าในกำหนดระยะเวลา ผัดฟ้องหรือฝากขัง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีความเห็นตามวรรคหนึ่ง และผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว ในชั้นสอบสวน มิให้นำบทบัญญัติในเรื่องระยะเวลาในมาตรา ๑๑๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๑๔ ในการไกล่เกลี่ยคณะกรรมการอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยเอง หรือมอบหมายอนุกรรมการดำเนินการไกล่เกลี่ยก็ได้ และกำหนดเงื่อนไขในการไกล่เกลี่ยอย่างเปิดเผยต่อหน้าคู่กรณี และอาจอนุญาตให้มีบุคคลที่คู่กรณีร้องขอหรือบุคคลอื่นที่คณะกรรมการหรือ

คณะกรรมการเห็นสมควรเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยด้วยก็ได้ หากคู่กรณีสามารถตกลงกันได้ให้
บันทึกข้อตกลงและเงื่อนไขตามหลักเกณฑ์วิธีการ และรูปแบบที่ ก.ต.ช. กำหนด

ให้การไกล่เกลี่ยดำเนินการเสร็จสิ้นภายในสามเดือน นับแต่วันที่คณะกรรมการ
พิจารณา ให้รับเรื่องไว้ไกล่เกลี่ย ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจไกล่เกลี่ยให้เสร็จภายในกำหนดสาม
เดือน คณะกรรมการอาจขยายระยะเวลาให้เกินสามเดือนก็ได้ แต่มิให้เกินหกเดือน

ในการพิจารณาไกล่เกลี่ยของคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ ให้คำนึงถึง
ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ความรุนแรงของพฤติการณ์ที่ได้กระทำ ระดับความเสียหาย
ต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน สภาพร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี และประโยชน์
สาธารณะ การรู้สึกความผิด และการชดใช้เยียวยาความเสียหาย ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
การยอมรับของชุมชน ความยินยอมของผู้เสียหาย ความจำเป็นตามหลักอาชญาวิทยาและทัณฑ์
วิทยา ตลอดจนเหตุผลอื่นประกอบด้วย

หากไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ ให้คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการแจ้งพนักงาน
สอบสวนทราบเพื่อยกคดีขึ้นมาสอบสวนตามกฎหมายต่อไป

มาตรา ๑๕ เมื่อได้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงและเงื่อนไขการไกล่เกลี่ยครบถ้วน
แล้ว ให้คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการที่รับมอบหมายในเรื่องดังกล่าว แจ้งผลการปฏิบัติ
ตามบันทึก ข้อตกลง และเงื่อนไขการไกล่เกลี่ยให้พนักงานสอบสวนทราบ และให้สิทธิในการนำ
คดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้วให้รายงาน ก.ต.ช. ทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการ เห็นว่าไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงและ
เงื่อนไข การไกล่เกลี่ย ให้คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการแจ้งพนักงานสอบสวนทราบเพื่อยก
คดีขึ้นมาสอบสวนตามกฎหมายต่อไป

มาตรา ๑๖ เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรให้มีการไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๑๓ แล้ว
ให้ถือเป็นเหตุอายุความในการฟ้องร้องละเมิดหยุดลง

หมวด ๔

ข้อตกลงและเงื่อนไขการใกล้เคียง

มาตรา ๑๗ ในการตกลงรับข้อพิพาท ให้คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ พิจารณาเยียวยาข้อใช้ค่าเสียหายต่อผู้เสียหาย โดยให้คำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ความรุนแรงของพฤติกรรมที่ได้กระทำ ระดับความเสียหายต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน สภาพร่างกายและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี และประโยชน์สาธารณะ ความสำนึกผิด และการชดใช้ เยียวยาความเสียหาย ความรับผิดชอบต่อครอบครัว การยอมรับของชุมชน ความจำเป็น ตามหลักอาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา ตลอดจนเหตุผลอื่นประกอบด้วย

คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการโดยความยินยอมของคู่กรณี อาจเพิ่มเงื่อนไข เพิ่มเติมในข้อตกลงอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานตำรวจเป็นครั้งคราว เพื่อบุคคลดังกล่าวจะได้ สอบถามแนะนำ ช่วยเหลือ หรือดักเตือนตามที่เห็นสมควร

(๒) จัดผู้ต้องหากกระทำกิจกรรมบริการสังคม หรือสาธารณประโยชน์ตามที่ คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ และผู้ต้องหาเห็นสมควร

(๓) ให้ฝึกหัด หรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(๔) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพาสใด อันอาจนำไปสู่การกระทำผิด ใน ทำนองเดียวกัน

(๕) ให้ไปรับการบำบัดรักษาความบกพร่องของร่างกาย หรือจิตใจ หรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ให้เข้าไปรับการอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพฤติกรรมหรือพัฒนา พฤตินิสัย ณ สถานที่ และตามระยะเวลาที่กำหนด

(๖) ให้แสดงความสำนึกผิด หรือความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง โดยการชดใช้ค่าเสียหาย หรือการกระทำอื่นใดตามความเหมาะสม

(๗) เงื่อนไขอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อการแก้ไขฟื้นฟู หรือป้องกันมิให้ผู้ต้องหา กระทำ หรือมีโอกาสกระทำความผิดซ้ำอีก

ทั้งนี้ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการแจ้งข้อตกลงและเงื่อนไขการใกล้เคียงให้ ผู้เสียหาย และผู้ต้องหาทราบ

หมวด ๕

การใกล้เคียงข้อพิพาทก่อนที่จะมีการกระทำความผิด

มาตรา ๑๘ ในกรณีที่มีผู้ร้องขอต่อเจ้าพนักงานตำรวจว่ามีข้อพิพาทและมีผู้จะก่อเหตุร้ายให้เกิดภยันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมข้อมูลและเสนอความเห็น ต่อคณะกรรมการเพื่อดำเนินการใกล้เคียงข้อพิพาท

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

PAYAP UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล : บรรจบ จอมใจเหล็ก
วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี นิติศาสตรบัณฑิต
สถานศึกษา : มหาวิทยาลัยโยนก จังหวัดลำปาง
ปีที่สำเร็จการศึกษา : พ.ศ. 2547
ประสบการณ์ทำงาน : หนายความและกรรมการผู้จัดการ
บริษัท ซีเอ็ม กูหมายและธุรกิจ จำกัด
สถานที่ติดต่อ : 5 ถนนลอยเคราะห์ ซอย 1 ตำบลช้างคลาน อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ 50100
E-mail Address : Cmlegal@gmail.com